

Tessedik öröksége: diakónia és szolgáló szeretet Szarvason

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat és a gyülekezet kapcsolata

■ LÁZÁR ZSOLT

A diakónia – a szolgáló szeretet – mindig is meghatározó küldetése volt a keresztény egyháznak. Jézus példája és tanítása alapján tudjuk, a gondoskodás, a rászorulókat támogatása nem csupán lehetőség, hanem kötelesség is. A Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség számára nem ismeretlen ez a felelősség. Tessedik Sámuel szorgalmazott iskolája az oktatás révén már a 18. század végén igyekezett jobbra tenni a szarvasiak életét, amely törekvés sokak számára hozott reményt és új lehetőséget. Ezt a szemléletet követte az 1827-ben épült granárium, a régi lelkészi hivatal is, amely fontos szerepet játszott az özvegyek, árvák és szegény sorsúak megsegítésében. A 20. században pedig az evangélikus fenntartású Luther Árvaház folytatta ezt a szolgálatot, otthont és nevelést biztosítva a rászoruló gyermekek számára.

Az egyházi intézményesített diakónia azonban 1957-ben az árvaház megszűnésével eltűnt a gyülekezet életéből. A rendszerváltás után új remény ébredt, és a gyülekezet új lehetőségeket keresett a szolgálat területén is. A diakóniai szolgálat újjászervezésének lehetőségét az egyházi ingatlanrendezés alapozta meg: a kárpótlás során visszakapott épületekben indulhatott újra ez a szolgálat. Volt olyan épület, amelyet az önkormányzat funkcióval együtt, a benne működő idősek klubjával adott vissza. A volt kántorlakásban kialakított mini szeretetotthon az idősek klubjával együtt jelentette a helyi diakóniai szolgálat kiindulópontját.

A Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség idős tagjai olyan szeretetotthonban kívánták eltölteni életük hátralévő részét, amelyben az evangélikus szemlélet és a vallásgyakorlás meghatározó szerepet játszik.

A szociális ellátás beindításának elsődleges támogatója Nobik Erzsébet, egyházközségünk lelkésze volt, aki krisztusi küldetesként tekintett a diakóniai szolgálatra, és Misik Lajos felügyelő, aki pedig jó világi kapcsolatokkal rendelkezett. A Lazarens NEC civil szervezet gépkocsikkal és eszközökkel segítette az indulást, és a szociális képzést is beindította városunkban.

A városi önkormányzat segítségével így működésbe léphetett a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség Gondozási Központja 1993 októberében. Idősek klubja, idősek otthona és az akkor szintén ismeretlen otthonápolási szolgálat is elindulhatott, amely a mai napig működik.

Az ellátás első vezetője a jelentős szakmai háttérrel és hozzáértéssel rendelkező Gellai Józsefné lett, majd később Demján Sándor, aki 2002-ig irányította az intézményt.

Meglepő visszaolvasni az akkori presbiteri jegyzőkönyveket, amelyek tanúsága szerint ugyanazon a presbiteri gyűlésen hozott döntést a gyülekezet a frissen indult óvoda visszaadásáról, miközben egyidejűleg a gondozási központ elindításáról is határozott. Ez jól mutatja, hogy a gyülekezet szakmai felkészültsége akkoriban még számos hiányossággal küzdött.

A kezdeti nehézségek ellenére mégis sikerült megszervezni ezeket a szolgálati területeket. Az idősek, betegek és nehéz helyzetben lévők támogatása nem csupán egy felvállalt feladat a gyülekezet számára, hanem hitből fakadó elhívás, amelyben Krisztus szeretetparancsa mutat iránymutatást.

A szolgálati területek köre hamarosan bővült, hiszen 1994-ben új húszfős idősek klubja kezdte

meg működését Furugyon. Időközben a szeretetotthon iránti igény is megnőtt, ezért a Kovács-parókia részleges felújításával bővítettük az ellátást húsz főre.

A fejlődés azonban megtorpant az évezred végére. Az épületek egyre romló állapota, az idősödő gépkocsik, a finanszírozás nélkül felvállalt feladatok hatására az intézmény működése ellehetetlenült.

A 2002-es fordulópontra és az új szemlélet; a fejlődés útjára lépés

2002-ben a Magyarországi Evangélikus Egyház lett az intézmény fenntartója, és ezzel egy időben új vezetés vette át az irányítást. Lázár Zsolt lelkész kapta meg a megbízást a presbitériumtól, aki napi négy órában vezette az intézményt, a szakmai vezető pedig Tóthné Tótka Edit lett. Ezek a változások stabilitást és a hosszú távú fejlődés lehetőségét hozták.

Beindult a támogató szolgálat, az addig is végzett feladatokra támogatás is érkezett ezentúl, a régi pályázatokkal elszámoltak, a tartozásokat visszafizették, és bár a munkatársak egy részét el kellett bocsátani, újra fejlődési pályára állhatott a szarvasi diakóniai szolgálat. Az ezt követő években jelentős fejlesztések valósultak meg, nemcsak infrastrukturálisan, hanem szemléletmódban is. A diakóniai munka egyre szélesebb körben vált elterjedté és elismertté.

2004-ben a Tessedikkel a 21. századba – Második esély népfőiskola uniós pályázat új irányokat hozott a gyülekezeti életbe. Az oktatásfejlesztési kezdeményezések hatására a gyülekezet és az intézmény gondolkodása is megváltozott, egyre inkább a társadalmi felelősségvállalás került a fókuszpontra. A munkatársak is új szakmai perspektívával dolgoztak, amelyek hozzájárultak az intézmény minőségi fejlődéséhez.

2005-ben indítottuk el a támogató szolgáltatást, amely hamar kiegészült a házi segítségnyújtással és az étkeztetéssel. A Középfalmi Misszió immár tizenöt éve működik a gyülekezet keretein belül, elsősorban alkoholbetegséggel küzdő személyek támogatására. A misszió elindításában és sikerében kulcsszerepe volt dr. Sárkány Angyalnak, akinek szaktudása és elkötelezettsége nélkül ez a nehéz szolgálat nem valósulhatott volna meg. A misszió tapasztalatai alapozták meg a szenvedélybetegek közösségi ellátását, amely 2007-ben indult, majd 2010-ben a Szendélybetegek Klubja, vagyis a nappali ellátás is elérhetővé vált. 2007 végén a középfalmi tanyák lakóinak kezdeményezésére elindítottuk az idősek nappali ellátását és a tanyagondnoki szolgálatot.

2011-ben pályázati támogatással négy új szolgáltatás is elindult: a demens és a fogyatékkal élő személyek nappali ellátása, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, valamint az utcai szociális munka. Bár ez utóbbi forráshiány miatt csak két évig működhetett, a másik három szolgáltatás máig fennmaradt. Ugyanebben az évben Örménykúton is megkezdtek a szolgálatot.

2015-től elindult a támogatott lakhatás, amely kezdetben tizenkét főnek biztosított új életkezdési lehetőséget, 2023-ban pedig új telephelyen további férőhelyekkel bővült.

2018-ban újabb jelentős bővülés történt: Csabacsúdon egy harmincnégy fős idősek otthonát, Szarvason pedig egy nagyobb, több célcsoportot ellátó otthont vettünk át, ahol idősek, szenvedélybetegek és hajléktalanok számára nyújtunk ellátást. 2019-ben elindítottuk a népkonyhát, amely napi meleg étellel segíti a rászorulókat, és megkezdtek a fejlesztő foglalkoztatást, amely munkalehetőséget biztosít a szolgáltatásainkhoz kapcsolódó kliensek számára.

2022 januárjában tovább bővült intézményünk: átvettük a nagyszénási Idősek és Szendélybetegek Otthonát, valamint a Szendélybetegek Rehabilitációs Intézményét, és folytattuk a fejleszt

tő foglalkoztatást is. Az új intézményeken keresztül még több ember számára tudunk segítséget és reményt nyújtani a mindennapokban. Szeretett otthonunk mára ötvenkilenc fő engedélyezett férőhellyel működik.

Nagy hangsúlyt fektettünk a megfelelő szakképzettségre, ezért szociális ápoló és gondozó képzést indítottunk a szarvasi Székely Mihály Szakközépiskolával együttműködésben. Intézményünk kapcsolatban áll továbbá a Gál Ferenc Egyetem Gyulán működő Egészség- és Szociális Tudományi Karával is.

Az Angyali segítség az Ótemplomból nevű kezdeményezés a gyülekezet, az önkéntesek és az intézmény együttműködésének kiváló példája. A kezdeményezés célja a rászorulóknak segítése, valamint a társadalmi felelősség és a szolidaritás gyakorlati megvalósítása.

Az irgalmasság cselekedetei, amelyeket Jézus tanításában hangsúlyoz, itt gyakorlati formában jelennek meg. A napi áhítatok, a közös istentiszteletek és lelki alkalmak által a diakóniai munka szorosan összefonódik a hit gyakorlásával. Az ellátás folyamatos bővítése – például az otthonápolás, a házi segítségnyújtás és a szenvedélybetegek támogatása – az evangélium üzenetének gyakorlati megvalósulását jelenti.

A gyülekezet és a diakónia kapcsolata, a jelen és a jövő

Ha mérleget kívánunk vonni, ma, 2025-ben az Ótemplomi Szeretetszolgálat az ország egyik legelismerettebb egyházi szociális intézménye, amely több módszertani munkában is részt vesz. Az intézmény jelenleg tizennyolc különböző alap- és szakosított ellátási formát nyújt és több mint háromszázötven munkatársat foglalkoztat. Elmondhatjuk, hogy tevékenysége mára komplex ellátási hálózattá vált, amely a helyi és külterületi rászorulóknak, idősek, szenvedélybetegek, hajléktalanok és fogyatékkal élők számára is biztosítja a gondoskodó szeretetet és a közösség támogató erejét.

A gyülekezet számára a szeretetszolgálat nem csupán diakóniai feladat, hanem a közösség egyik legfontosabb pillére is. A diakónia és a gyülekezet küldetése elválaszthatatlan egymástól, hiszen az aktív közösségi részvétel és a szeretetszolgálati tevékenység együttesen biztosítják a gyülekezet megújulását és hosszú távú fennmaradását. Ehhez és az ellátás stabilitásához a fenntartás folyamatos biztosítása az állandó célunk, úgy, hogy az intézmény megtartsa magas szakmai színvonalát, valamint tovább erősítse a gyülekezeti közösséget és annak elköteleződését a diakóniai munka iránt. Hiszen a diakónia nem létezhetne a gyülekezet és annak segítése, támogatása nélkül.

Hiszem azonban, hogy a gyülekezet sem létezhetne szeretetszolgálat nélkül, hiszen aki az elesetten segít, Jézusnak szolgál, ez pedig nem működhet másként, csak ha ez a szolgálat a gyülekezet lelkéből fakad. Márpedig a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Egyházközség gyülekezetének szociális jelenléte városunk életében dicséretes. Szeretetszolgálatunk működése mellett a rászorulókat segítő egyéni kezdeményezéseink is gyülekezetünk aktív támogatásával valósulhatnak meg.

Mindig lehet azonban a jobbra törekedni: diakóniai szolgálatunk a hit munkája és a szeretet fáradozása, amelyekből mind erőt meríthetünk, és Krisztus útjára léphetünk. Soha sincs késő.

A szomszédos gyülekezetekre gyakorolt hatás

Az intézmény a Szarvas-Újtemplomi, a Csabacsúdi, a Nagyszénási Egyházközség és az örménykúti leányegyház területén is tevékenykedik. Ezeket a gyülekezeteket a szolgálatukban is segíti, hiszen 2018-ban kezdtük meg a csabacsúdi idősek otthonának működtetését, majd 2022-ben Nagyszénáson is elindultunk. A nagyszénási lelkész, valamint a csabacsúdi lelkész férje az Ótemplomi Szeretetszolgálat intézményi lelkésze. Fontos segítséget jelent az is, hogy a munkatársak és a hozzátartozók keresik az együttműködés lehetőségét a gyülekezetekkel. Közös programok, családi napok, közös ebédek és játékonysági alkalmak is erősítik ezt az összekapcsolódást.

A jó példa szerepe

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat sikeres működésén keresztül láthatjuk, hogy mennyire fontos a szociális háló megléte. Ehhez sok esetben úttörő munkát kellett végeznünk intézményi és gyülekezeti szinten, emellett ki kellett nevelnünk a hozzáértő szakgondozókat is. Ez összetett feladat volt. Az Ótemplomi Szeretetszolgálat számvetése álljon itt jó példaként mások számára is, hogy a nehézségek ellenére is mennyire fontos és szükséges cselekednünk.

Végezetül hadd osszak meg egy személyes történetet: régóta szeretetszolgálatunk ellátottjai közé tartozik a százhatodik életévében lévő Papp László, vagy ahogy mi ismerjük őt, Laci bácsi, aki, Istennek hála, még önkénteskedést is vállal ételosztáskor. Hivatásunk ellátása során mindig arra törekszünk, hogy a hétköznapi ellátottjaink körében szépen, rendben, nyugalomban teljenek. Azonban különleges örömet tud nyújtani, amikor azt látjuk, gondozottunk ugyanolyan jól érzi magát nálunk, mint mielőtt otthonunk lakója lett.

Az ilyen történetek erősítenek minket küldetésünk hétköznapijaiban, és adnak erőt másoknak is a diakónia melletti elköteleződésre.